

طرح ایجاد شبکه بانکداری برون مرزی

نویسندگان

دکتر محمد نوریان، حامد فرهمند معین
ناظر: دکتر علی قاسمی و دکتر داود نصرآبادی

سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران

نام کتاب: طرح ایجاد شبکه بانکداری برون مرزی
نویسندگان: دکتر محمد شیرجیان، حامد زاهدی، سید علی

ناظر: دکتر علی قاسمی و دکتر داود نصرآبادی

انتشارات: آوان جنوب

طراح جلد و صفحه آرا: زهرا سالمی نژاد

قیمت: ۱۸۰۰۰ تومان

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

نوبت چاپ: اول، ۱۳۹۸

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۹۶۷۴۱-۰-۹

فهرست

۹	مقدمه
۱۱	۱- تبیین کلیت طرح
۱۲	تأسیس بانک مشترک
۱۳	خرید سهام بانک های کوچک و متوسط در سایر کشورها
۱۳	تأسیس بانک در سایر کشورها (ایجاد بانک چندملیتی)
۱۴	بانک های وابسته با کنترل کامل
۱۵	گسترش انواع شعب بانک های ایرانی در سایر کشورها
۱۵	گسترش شعب
۱۷	ایجاد نمایندگی
۱۷	ایجاد شعبه صدفی (پرسشی)
۱۸	ایجاد شعبه مختص فعالیت بین مرزی (IBF)
۱۹	تأسیس بانک آفشور در سایر کشورها
۲۲	۲- ضرورت و جنبه های اهمیت طرح
۲۲	۳- هدف طرح
۲۲	۴- کارکردهای طرح
۲۳	۵- اجزای طرح
۲۴	۶- مزایا و فرصت های انجام طرح
۲۵	۷- سوابق پیشین طرح
۲۵	بانک های مشترک ایران
۲۶	بانک مشترک ایران- اروپا (بانک تجارתי ایران-اروپا)
۲۸	بانک مشترک ایران-ونزوئلا
۳۰	تلاش برای خرید سهام بانک ها

۳۱	بانک های وابسته با کنترل کامل در اختیار ایران
۳۱	ملی بانک PLC لندن
۳۱	بانک صادرات تاشکند
۳۲	فیوچر بانک بحرین
۳۲	تلاش برای تبدیل شعبه هامبورگ بانک ملی به بانک وابسته
۳۲	تلاش برای تبدیل شعبه عراق بانک ملی به بانک وابسته
۳۳	تلاش های ایران برای تأسیس بانک در سایر کشورها (بانک چندملیتی)
۳۳	رین بانک افغانستان
۳۴	تلاش برای تأسیس بانک در ترکیه
۳۴	تلاش برای تأسیس بانک در اروپا
۳۵	شعب بانک ملی ایران در سایر کشورها
۳۶	آفشور بانک ها
۳۷	تاریخچه شکل گیری آفشور بانک ها در جهان
۳۹	تلاش های گذشته برای تأسیس آفشور بانک برای ایران
۴۰	۸- شناسایی بازیگران کلیدی
۴۲	قانون گذار
۴۲	بانک های مرکزی طرفین
۴۲	مجلس شورای اسلامی
۴۲	دولت طرفین
۴۳	تصمیم گیر
۴۳	دولت طرفین
۴۳	بانک های مرکزی طرفین
۴۳	بانک های دولتی ایران
۴۳	نهادهای بانکی کشور مقصد
۴۴	تسهیل کننده
۴۴	سازمان پدافند غیرعامل
۴۴	مرکز تحول و پیشرفت ریاست جمهوری
۴۴	صندوق توسعه ملی

- ۴۵ مرکز پژوهش های مجلس
- ۴۵ وزارت امور خارجه
- ۴۵ نهادهای تسهیل گر کشور مقصد
- ۴۶ سرمایه گذاران
- ۴۶ بانک ها
- ۴۶ سرمایه گذار خارجی
- ۴۶ مشتریان اصلی
- ۴۷ مشتریان اصلی
- ۴۷ دولت
- ۴۷ تجار
- ۴۷ فعالان اقتصادی
- ۴۷ نهادهای علمی و ارزی
- ۴۸ همکاران اجرای طرح
- ۴۸ مشارکت با یکی از اخلاقی
- ۴۸ مشاورین مالی خارجی
- ۴۸ سفرای حال و پیشین کشورها در یکدیگر
- ۴۸ اداره بین الملل بانک های و کشور
- ۴۹ -۹ مهم ترین چالش ها و موانع اجرای طرح
- ۵۰ -۱۰ الزامات اجرای موفق طرح
- ۵۱ -۱۱ سناریوهای پیشنهادی برای اجرای طرح
- ۵۱ پیگیری ایجاد بانک های مشترک دیگر
- ۵۱ پیگیری ایده تاسیس بانک مشترک ایران- الجزایر
- ۵۲ پیگیری ایده تاسیس بانک مشترک ایران- روسیه
- ۵۳ پیگیری طرح مسکوت مانده بانک مشترک ایران- ویتنام
- ۵۴ بانک مشترک ایران- امارات
- ۵۴ بانک مشترک ایران- عراق
- ۵۵ ایده تاسیس بانک مشترک ایران- آفریقا
- ۵۵ ایده تاسیس بانک مشترک ایران- هند

- بانک مشترک ایران- ایتالیا ۵۶
- خرید سهام بانک های چندملیتی ۵۶
- چند ملیتی کردن بانک های مشترک موجود ۵۷
- تبدیل شعب خارجی به بانک های وابسته با کنترل کامل مشترک ۵۸
- ایجاد آفشور بانک مشترک در جزایر ۵۹
- گسترش شعب در کشورهای همسایه ۵۹
- ۱۲- مع بندی، نتیجه گیری و آرایه راهکار ۶۱
- ۶۳

منبع

مقدمه

یکی از شاخه‌های محوری انقلاب اسلامی در ایران که باعث برچیده شدن نظام دیکتاتوری وابسته به غرب و روی کار آمدن نظام دموکراسی شد، رعایت «استقلال» کشور در همه زمینه‌ها بوده است. با توجه به تأثیرگذاری تحریم‌های بانکی بر متغیرهای کلان اقتصادی کشور، اهمیت اتخاذ راهکارهایی بمنظور کاهش فشارهای ناشی از این نوع تحریم‌ها به یکی از مهمترین دغدغه‌های مسئولین نظام تبدیل شده است.

مهمترین چالش اصلی در تبادلات مالی و بانکی بین‌المللی ایران ناشی از اتکاء به رویه متعارف انجام تبادلات مالی از طریق همکاری و روابط کارگزاری میان بانک‌های ایرانی و بانک‌های حاضر در کشورهای مختلف می‌باشد؛ لذا با اعمال تحریم‌های بانکی، این بانک‌ها از همکاری با بانک‌های ایرانی پرهیز نموده و بدین کل تبادلات بانکی فرامرزی کشور دچار مشکل شده است.

یکی از راهکارهای کلان برای فرار از این مشکل، ایجاد شبکه بانکداری برون‌مرزی برای کشور است. در واقع اگر بانک‌های سایر کشورها از ترس تحریم‌های آمریکا تمایلی به همکاری با بانک‌های ایران نداشته باشند؛ ایران می‌تواند با ایجاد انواع تعاملات بانکی مشترک در کشورهای دیگر و یا در مناطق

آزاد تجاری از ظرفیت این نوع بانک‌ها برای تسهیل و غلبه بر چالش‌های مترتب بر تبادلات مالی و بانکی بین‌المللی خود به هنگام اعمال تحریم‌های اقتصادی استفاده نماید. این راهکار می‌تواند از طریق روش‌های مختلفی همچون تأسیس بانک‌های مشترک، ایجاد بانک‌های برون‌مرزی (آفشور)، خرید سهام بانک‌های چندملیتی، خرید سهام بانک‌های کوچک در سایر کشورها، ایجاد بانکهای وابسته با کنترل کامل و ایجاد انواع شعب در سایر کشورها دنبال شود. بسته به نشو و نما هدف، یک یا ترکیبی از این روش‌ها می‌تواند دنبال شود. بدین ترتیب شبکه‌ای از بانک‌های فرامرزی برای ایران به وجود خواهد آمد.

بدین منظور در بخش نخست کتاب ماهیت طرح ایجاد شبکه بانکداری برون‌مرزی کشور به صورت کلی معرفی می‌شود و سپس الزامات ظهور این ایده و ضرورت‌های عملیاتی‌سازی آن بیان می‌شود. در ادامه کارکردها و نقاط اثربخش طرح مورد بررسی این مطالعه معرفی می‌شود و سپس اجزاء و ساز و کار اجرایی طرح معرفی می‌شود. پس از آنکه ساختار و ضرورت ایجاد طرح مطرح شد مزایا و فرصت‌های استفاده از آن احصاء خواهد شد و با عنایت به اهمیت استفاده از تجارب موجود بمنظور ارتقاء سطح اثربخشی و جامعیت طرح، در این مطالعه مروری کوتاه بر طرح‌های پیاده‌سازی شده مشابه این ایده انجام خواهد شد. در بخش‌های بعدی مهمترین بازیگران موثر در اجرای طرح معرفی و چالش‌ها و موانع اجرایی‌سازی آن تبیین می‌شود. در نهایت الزامات و عوامل موثر در اجرای موفقیت‌آمیز طرح تبیین گردیده و سرانجام سناریو پیشنهادی اجرایی‌سازی آن معرفی خواهد شد.